

VOJENSKOVĚDECKÁ KONFERENCE K ORGANISAČNÍM OTÁZKÁM VOJSKOVÉHO A OPERAČNÍHO TÝLU

Hlavný týl MNO uspořádal dvoudenní vojenskovědeckou konferenci jejímž cílem bylo řešit některé organizační otázky vojskového a operačního týlu. Konference se konkrétně zabývala těmito otázkami:

1. Určení výše pohyblivých a přechodných zásob materiálních prostředků s cílem odlehčit svazkům a vševojskové armádě a zvýšit tak pohyblivost jejich týlů.

2. Zvýšení pohyblivosti vojskového a armádního týlu, a to ve směru:
— možného zkrácení týlů svazků v souvislosti se snížením počtu týlových útvarů a zařízení na stupni svazku výhodnějším rozložením, po případě i snížením pohyblivých zásob;
— vytvoření nové organizační struktury AZZ, jejíž přemístění by v průběhu operace nebylo vázáno výhradně na železniční komunikace a základna se mohla též přesunovat automobilními prostředky a rozvíjet na silnicích.

3. Vybavit týly takovými pojítky, která by plně umožňovala velení v soudobém boji a operaci.

4. Vytvořit takovou organizační strukturu štábu a správy týlu vševojskové armády, která by plně odpovídala velení a řízení týlu v soudobých podmínkách boje a operace vedené za oboustranného používání zbraní hromadného ničení.

Těžiště jednání konference bylo položeno do sedmi sekcí sestavených podle odborností (vojskového a armádního týlu, zdravotnická, zásobování PHM, intendantní, proviantní, silniční a veterinární), při čemž byla plně zajištěna vzájemná součinnost a komplexnost řešení některých otázek.

Jednání konference se vyznačovalo velmi aktivní diskusí, v které bylo předneseno více než 300 diskusních příspěvků zaměřených převážně k hledání nových organizačních forem za širokého využití praktických zkušeností z provedených cvičení a z vojenského odborného tisku.

Konference dospěla k těmto závěrům:

1. V otázkách pohyblivých a přechodných zásob

Byly vysloveny v celku jednotné názory směřující k zvýšení nesených a vezených zásob. To je umožňováno hospodárnějším využíváním ložné kapacity tažných vozidel a využitím přídavných nádrží s pohonnými hmotami. Toto opatření umožňuje pak odpovídající snížení pohyblivých zásob munice a pohonných hmot vezených na divisním sledu, což povede k snížení počtu vozidel v divisním automobilním praporu.

Konkrétní normu rozložení zásob bude třeba řešit v těsné součinnosti s druhy vojsk, zejména s dělostřelectvem, a dříve než bude zakotvena v předpisech, bude nutno provést praktické zkoušky na cvičeních s vojsky.

Jednání konference v těchto otázkách bylo nesené tím směrem, aby zůstala původní výše pohyblivých zásob na stupni útvar a aby zvýšení nesených a vezených zásob na nižších a nejnižších stupních šlo na úkor divisního sledu. Tím bylo sledováno splnění armádního hlediska zvýšit po-

hyblivost svazků, které se po zrušení stupně střeleckého sboru staly daleko operativnější a pohyblivější.

Pokud jde o výši přechodných zásob, dospěla konference k závěru přesně ji nestanovit, neboť bude záviset na konkrétních podmínkách frontové operace, zejména na úkolu vševojskové armády ve frontové operaci a na dopravní a komunikační situaci frontu. Za minimální však považovat zásoby ve výši dvoudenní průměrné potřeby jednotlivých druhů materiálních prostředků v útočné operaci. To by představovalo přibližně 0,5 palebného průměru munice, 0,75 náplně PHM, 2 denní dávky potravin a 15 % ostatního materiálu.*) Na tuto výši orientovat organizaci a vybavení armádních polních skladů a dopravních prostředků. Navrhovaná výše přechodných zásob ovšem předpokládá přiblížení předsunutých částí hlavních druhů frontových zásob blíže k armádnímu týlovému prostoru, po případě v průběhu útočné operace až do armádního prostoru. To konečně vyžadují i jiné operační a materiální prvky soudobé frontové operace.

2. Zvýšení pohyblivosti vojskového a armádního týlu

V organizaci vojskového týlu byly hledány možnosti zvýšení jeho pohyblivosti v odejmutí polních pekáren, polních jatek a intendantních dílen z organického podřízení vševojskovým svazkům a jejich přiřazení do podřízenosti vševojskové armády. Takovéto organizační opatření by znamenalo zkrácení délky divisních týlů o 2 až 3 km a přineslo by značné zvýšení operativní pohyblivosti divise. Polní pekárny a polní jatky by měly v armádním týlovém prostoru daleko výhodnější podmínky pro svoji výrobní práci. Při tom za zvlášť výhodné situace, která může nastat v době klidu na frontě (po skončení útočné operace, v prostoru soustředění, v dlouhotrvající obraně) by náčelník týlu armády měl možnost přidělit tyto týlové útvary do podřízenosti náčelníků týlu svazků jako posilové prostředky.

Konference zaujala kladné stanovisko k výhodnosti navrhované struktury organizačního začlenění proviantních a intendantních útvarů do armádního týlu, avšak vznesla námitky, že by se tím velmi ztížilo postavení těchto útvarů za mimořádných opatření. Proto bylo přijato usnesení, že je výhodnější ponechat polní pekárny a polní jatky organizačně u svazků. Teprve po soustředění vševojskové armády podřídit tato zařízení přímo týlu vševojskové armády a vytvářet z nich skupiny umístované za zadní hranicí vojskového týlového prostoru. Při tom ponechat na rozhodnutí náčelníka týlu vševojskové armády a za výhodných podmínek přidělit tyto útvary podle potřeby svazkům jako posilové prostředky.

V otázce zvýšení pohyblivosti armádního týlu potvrdila konference názor, že dosavadní organizační složení armádní zásobovací základny je příliš těžkopádné a neodpovídá požadavkům na včasné a plynulé zásobování vojsk v soudobé armádní operaci. Armádní zásobovací základna musí být organizována tak, aby nebyla závislá na železnici a na situaci její obnovy, avšak aby byla s to přemisťovat svá zařízení nezávisle na železnicích automobilními prostředky a rozvíjet se i na silnicích. Realisace těchto po-

*) Ve srovnání s výši přechodných zásob vševojskové armády ve Veliké vlastenecké válce to představuje přibližně 50 %.

žadavků vyžaduje provedení některých zásadních změn jak ve struktuře složení armádní zásobovací základny, tak i v organizaci jednotlivých týlových zařízení, především armádních polních skladů, a v snížení výše přechodných zásob na dvoudenní průměrnou potřebu vojsk armády, jak bylo již dříve uvedeno. Je především třeba snížit původní počet 15 až 18 polních skladů různých druhů materiálu, rozmístovaných v rámci armádní zásobovací základny, na 10 až 12. Dále je třeba přezkoumat organizaci jednotlivých týlových útvarů a zařízení vcházejících do sestavy AZZ, vyloučit z nich všechny prvky, které ztěžují jejich pohyblivost, a zabezpečit jejich plnou motorisaci. To je možná cesta k zvýšení pohyblivosti armádního týlu, zejména k dosažení možnosti přesunovat armádní zásobovací základnu automobilními prostředky nezávisle na železniční situaci armádního týlového prostoru.

3. K otázkám týlového spojení

Konference vyslovila jednomyslný souhlas s návrhem předloženým v thesích na vybavení armádního i vojskového týlu moderními pojítky, zejména radiovými stanicemi, na stupni armády, i směrovými stanicemi. U správy týlu armády organisovat týlový spojovací prapor, provoz v armádní zásobovací základně zabezpečit spojovací rotou AZZ, ostatní týlové útvary a zařízení vybavit takovými pojítky, která by dávala předpoklady pro nepřetržitě, pevně velení v soudobých podmínkách operace. V armádním týlovém prostoru využít maximálně stálých permanentních vedení.

4. Ke složení správy týlu armády

Konference došla k jednotným závěrům v otázkách organizace štábu týlu a jednotlivých oddělení týlu armády; navrhuje:

- zavést funkci zástupce náčelníka týlu armády a pověřovat ho úkoly podle situace (na př. vedením týlové operační skupiny nebo velením na záložním týlovém velitelském stanovišti a p.),
- štáb týlu vševojskové armády organisovat do čtyř oddělení: operačního (pro otázky operačně týlové, plánování, zpracování týlových rozkazů a nařízení), dopravního (plánování automobilní a vzdušné dopravy), materiálního (vedení operativní evidence materiálních prostředků a zpracování týlových souhrnných hlášení) a organizačního (ochrana, obrana a přemísťování týlového velitelského stanoviště, administrativně hospodářské otázky);
- do operačního oddělení štábu týlu včlenit některé specialisty druhů vojsk, důstojníky pro spojení, ženíjní a chemické zabezpečení týlu;
- dopravní oddělení štábu týlu doplnit dispečerskou skupinou;
- zřídit samostatné oddělení proviantní, intendantní a ubytovací;
- ve zdravotnickém oddělení vytvořit samostatnou skupinu veterinární;
- ostatní oddělení správy týlu ponechat v celku v dosavadní organizaci (při tom počítat, že ve válce budou správa vojenské dopravy a finanční oddělení začleněny do správy týlu armády).

Konference doporučila, aby ještě před zpracováním nových tabulkových počtů správy týlu byla navrhovaná organizace přezkoušena na některém cvičení v příštím výcvikovém roce.

5. K řešení některých zdravotnických otázek

Zdravotnická sekce došla po analýze změněných podmínek bojové činnosti vojsk a možnosti soudobé lékařské vědy a techniky k některým závěrům a navrhuje:

a) zesílit zdravotnická družstva rot a vybavit je terénním dopravním prostředkem k mechanisaci vynesení (odsunu) raněných i na nižších a nejnižších stupních a k rychlé přepravě zdravotnického personálu za vojsky;

b) zjednodušit etapní systém ve vojenském týlu zavedením přímého odsunu raněných z praporeního na divisní obvaziště, aby zdravotnická rota pluku tvořila zálohu staršího lékaře pluku s určením vytvářet podle situace shromaždiště zasažených, po případě komunikační odsunové centrum;

c) zesílit divisní zdravotnický prapor dopravními prostředky vhodných terénních vlastností;

d) k včasnému vytváření zdravotnického jádra záchranných odřadů, shromaždiště zasažených, po případě nahrazování vyřazených etap a k včasnému poskytování zdravotnické pomoci při likvidaci ohnisek napadení zbraněmi hromadného ničení (k čemuž v dosavadní organizaci není vhodných prostředků) začlenit organicky do každého článku nejnutnější síly a prostředky;

e) u armády vytvořit zvláštní hospitalizační skupinu, která by umožňovala operativní manévr divisním obvazištěm bez oslabení jeho výkonnosti a zároveň zabezpečovala poskytování kvalifikovaného ošetření dočasně netransportabilních raněných, k maximálnímu využití odborných chirurgických sil snížit počet chirurgických brigád u divisního zdravotnického praporu (dnes má 6 brigád) a při větších ztrátách zabezpečit jeho zesílení z armádních chirurgických skupin;

f) soustředit koupací a desinfekční techniku zdravotnické služby svazků u divisního zdravotnického praporu a organisovat v jeho rámci pojezdovou laboratoř, která by byla s to současně provádět indikaci toxikoradiologickou. Armádní protiepidemické prostředky je účelné sloučit a vytvořit silnější hygienicko-epidemický oddíl. Vytvořit jednotný typ infekční polní pohyblivé nemocnice, schopné zabezpečit a léčit i nemocné, zvláště nebezpečnými infekcemi;

g) vytvořit na místo dosavadního těžkopádného zdravotnického praporu zvláštního určení operativní a více účelový útvar, schopný účinně zasahovat při likvidaci ohnisek napadení zbraněmi hromadného ničení.

Zdravotnická sekce předložila správný a reálný návrh, aby na základě materiálu konference byly zpracovány zkušební tabulky a nově navrhovaná organizace byla odpovědně přezkoušena nejméně na dvou divisních cvičeních.

Z á v ě r

Vojenskovošedeká konference „K některým organizačním otázkám vojenskovošedekého a operačního týlu“ bude mít nesporně značný význam jednak pro řešení organizačních otázek týlu, jednak pro další vývoj vojenskovošedeké práce. Proto také konference navrhla, aby základní i diskusní materiál byl zveřejněn ve vojenském odborném tisku. Bude to provedeno zvláštním sborníkem Týlu a zásobování, který vyjde počátkem roku 1958.

Zpracoval generálmajor Josef Slabý